

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CLVI. Pretium bonorum dotalium alienatorum totum præsumitur peruenisse ad maritum: & pro eo vxor collocanda est in concursu creditorum maiti juxta tempus sui matrimonii. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

parte : & sic non solum respexit ad onera hæreditaria, sed etiam ad omnia debita, ita vt dispositio testatoris sit in hac parte conformis dispositioni juris communis.

Et sanè, omiſſa illa Menochii distinctione, dicebam dictam usufructuariam, seu illius hæredes repetere posse finito usufructu debita, quæ pro tertia parte soluit, & ad quæ illam teneri dixi, cum testator adiecerit illa verba, quod soluat tertiam partem debitorum d. hæreditatis, *durant ledit usufructu*, vt legitur in d. testamento.

Major difficultas erat, vtrum ex mente testatoris vidua teneretur dimittere dotem in hæreditate, d. usufructu durante.

16 In qua quæstione licet primo intuitu videretur concludendum, quod vidua, etiam si sit usufructuaria, non prohibetur petere dotem suam, vt apud Ferrer. ad d. decis. Guid. Pap. §. 41. Castil. de usufr. c. 46. n. 13. Tamen in casu proposito aliud dicendum est: quia licet testator non videatur habuisse animum compensandi usufructum legatæ cum dote vxoris, quæ dicitur debitum voluntarium, cum non debeatur à lege vel consuetudine, sed initium habeat planè voluntarium; tamen in hoc conueniunt omnes DD. quod si stantibus coniecturis compensatio sit usufructus legati cum debito voluntario, & sic cum dote vxoris: Castil. de usufr. d. c. 46. n. 7. Coniectura autè in casu nostro plurimè concurrit.

17 Prima, quia testator iussit vxorem suam esse contentam legato usufructus sibi relicto, his verbis, *tellement que avec ce ladite Damoiselle soit contente*: quibus verbis sic stantibus, legatæ præsumitur factum animo compensandi cum debito voluntario. Menoch. lib. 4. pres. 110. n. 37. Mantica de coniect. ultim. volunt. lib. 10. tit. 2. n. 17. & 18. vbi dicit sufficere quod testator dicat, quod legatarius sit contentus suo legato, vel quod nihil amplius petere possit. Sured. de alim. tit. 9. §. 16. num. 13. vbi idem asserit quotiescumque aliquo modo constat de voluntate testatoris.

18 Secunda coniectura colligitur ex eo, quod testator in eodem legato declarat se non habere intentionem compensandi d. usufructum cum lucris nuptialibus suæ vxoris: quia si voluisset excludere compensationem dotis, hoc vtique expressisset, quemadmodum expressit de lucris nuptialibus: ita Menoch. dista pres. 110. n. 40.

19 Tertia, quia si dos non compensaretur cum usufructu, hæreditas d. testatoris esset fortè damnosa; quo casu animus compensandi colligitur. Menoch. vbi supra, n. 49. post Afflict. decis. 44. n. 21.

20 Quarta, si legatum animo compensandi non fuisset factum, necesse esset vendere bona immobilia, sine quorum distractione hæres non haberet facultatem soluendi vtrumque, legatum nempe, & debitum: Afflict. vbi supra, n. 28. Menoch. n. 52. & 53.

Concluditur ergo, dictum legatum animo compensandi fuisse factum, & sic resolutæ manent quæstiones proposita. Singulariter autem obseruandum est quod si maritus vxori constante matrimonio iocunda donauerit, quæ postea idem maritus creditori suo oppignorauerit, & illis non redemptis decesserit, onus illa redimendi spectat ad vxorè, & non ad hæredes mariti: quia donatio illa censetur reuocata per pignorationem. Boët. in consuet. Bituricens. tit. de consuetud. juris status person. §. 5. versio. Sed quid stante hac consuetudine, Hartman. Pistor quæstion. juris quæst. 31. num. 22. fol. 217. vide Bald. in l. si maritus ruit 12. C. de donat. inter vir. & vxor. Merlin. de pignor. lib. 4. quæstione 141. n. 5. iuncta quæstione 138. eodem libro, & Doctores ab eo citatos.

CAPUT CLVI.

Pretium bonorum dotalium alienatorum totum præsumitur ad maritum peruenisse, & pro eo vxor collocanda est in concursu creditorum mariti iuxta tempus sui matrimonii. Edificia facta per maritum, seu illorum valor an repeti possit, & quomodo? Vxor an teneatur cedere jura sua posterioribus sui mariti creditoribus. Et exceptio rationum tutelarium non redditurum, vtrum retardet executionem obligationis Cameralis? Fructus deteriorationum vtrum refarciendi sint pupillo per tutorem. Et fructus meliorationum quod soluto matrimonio spectent ad vxorem.

SUMMARIVM.

- 1 Quando maritus constante matrimonio bona uxoris simul cum ipsa alienavit, præsumitur totum pretium ad maritum peruenisse.
- 2 Vxor pro pretio bonorum per maritum alienatorum debet graduari iuxta ordinem hypotheca à die contractus matrimonii.
- 3 Vxor non tenetur cedere jura sua creditoribus mariti, nisi talia, qualia sibi competunt.
- 4 Exceptio rationum tutelarium non redditurum non retardat executionem obligationis habentis paratam executionem. Sed hoc casu debet esse cautum creditoribus.
- 5 Edificium si per maritum factum fuerit, datur illi soluto matrimonio repetitio expensarum, quantum solum mulieris fuerit melioratum.
- 6 Expensa excessiva, quæ facerent ut Dominus solè mallet solum amittere quam expensas rescire, non repetuntur.
- 7 Edificium cedit solo, quamvis plus valeret quam solè.
- 8 Dominium meliorationum spectat ad uxorem, quæ propterea illarum fructus percipere debet soluto matrimonio.
- 9 Interesse deteriorationum non debetur per tuiticem, sed solus valor ipsarum.
- 10 Tutor tenetur ad refarciendum damnum proveniens ob neglectas reparationes bonorum pupilli.
- 11 Rationes semel legitime redditæ non revidentur.

REQUISITOS ut meam proferrem sententiam super dubiis propositis in quadam causa discussionis bonorum, & oppositionis uxoris debitoris discussi. In primis cum maritus constante matrimonio bona suæ uxoris alienaverit, & pretium receperit, & prout ad eum integrè peruenisse præsumitur, Cancr. lib. 1. var. resol. c. 15. n. 113. Honded. conf. 45. num. 11. & seq. vol. 1. Cavalcan. decis. 33. num. 8. part. 1. & sequitur, uxorem collocandam esse juxta ordinem suæ hypothecæ à die contractus sui matrimonii: juxta l. 1. ff. qui potior. in pign. hab. Merlin. de pignorib. lib. 3. §. 74. Cavalcan. loco citato.

Sed dubitatur utrum ipsa teneatur cedere actiones posterioribus, etiam contra se ipsam.

Concludendum est, non teneri cedere, aut saltem si jura sua cedere debeat, non teneri aliter nisi cum clausula, si qua habeat, vel talia qualia habet, & si jura aliqua non habet, cedere non tenetur. Bald. conf.

109. num. 1. lib. 3. Gratian. decis. 215. num. 22. quia exceptio cedendarum non obstat mulieri dotem repetenti. Socin. sen. conf. 200. lib. 2.

Advertendo quod in casu isto non agitur de muliere, quæ renunciavit suis hypothecis super bonis mariti, sed de marito vendente rem dotalem de consensu uxoris, vel unâ cum ipsa: qui duo casus valde inter se differunt, ut alio loco diximus.

4 Secundò censui, per exceptionem rationum tutelarum non redditarum, non posse retardari graduationem & solutionem summarum dotialium uxori debitarum; ita tamen, ut cautum sit idoneè creditoribus in casum quo ipsa debitor remaneat ex dicta redditione rationum: ex traditis per Zach. de oblig. Camer. q. 17. n. 49. post Borgnin. in tract. de tutor. & curat. n. 219. Negof. de pignori. p. 5. memb. 1. n. 36. versic. tamen istis. Ubi idem locum habere censet in quacumque obligatione habente paratam executionem vigore Statuti.

5 Tertiò, pro resolutione tertii & quarti dubii propositi, dixi quod ædificium cedit solo, sed maritus soluto matrimonio repetit expensas ædificii, cujus ope solum fuit melioratum: ex Gratian. discept. 442. num. 28. nec magnitudo expensarum quidquam prodest marito. Imò illi potius obesse posset; quia quando expensæ meliorationum sunt excessivæ, quæ facerent rem haberi pro derelicto, non sunt reficiendæ: Tiraquell. de retr. convent. §. 7. gloss. 1. num. 5. In omnem eventum, ædificium cedit solo, quamvis plus valeret quàm solum: Cyriac. controuv. 162. num. 35.

8 Hoc ita supposito, sequitur quod dominium meliorationum pertinet ad uxorem; & ideo constante matrimonio maritus illarum fructus percipit, illo verò soluto pertinent ad uxorem, ut bene per Dominum Senatorem Leotardum in tract. de usur. q. 13. n. 27. 32. & seqq. ubi quod qui Dominus est temporalis, veluti maritus, hæres gravatus, & similes, facit fructus suos melioramentorum, sed finito tempore domini sui, fructus illi pertinent ad verum dominum.

9 Ad quintum dubium respondi, non debere interesse deteriorationum factarum per matrem turricem, sed tamen illam ad deteriorationum æstimationem condemnandam esse absque fructibus hujus æstimationis: quia cum hæc sit veluti quædam poena, non debet interesse ex ea. Leotardus d. tract.

10 quest. 89. num. 36. Quod autem tutrix teneatur ad æstimationem damnorum ob neglectam ædificiorum reparationem, non est dubitandum, ex l. lex qua tutores, versic. nullumque ædificii genus, C. de administr. tutor. Gaudier. de tutel. p. 2. cap. 1. n. 117. & 118. & p. 3. cap. 1. n. 103.

11 Ultimi dubii resolutio pendet ex facto; nam si rationes semel legitime redditæ sint, non debent revideri, nisi probeatur dolus, aut error calculi. Rota decis. 184. p. 2. recent. si non legitime redditæ sint, siue dubio locus est revisioni.

CAPUT CLVII.

Cautio Mutiana præstari debet per hæredem, vel legatarium, cui sub conditione negativa relictum est: imò & cautio ad instar Mutianæ, quando sub conditione vel modo affirmativo, cujus adimplementum fieri potest usque ad ultimum vitæ spiritum. Quid in facto dependente par-

tim ex voluntate legatarii, vel hæredis, partim alterius tertii: Quid debeat continere hæc cautio, & quod non satisfaciens privetur omni emolumento, etiam fructuum.

S V M M A R I V M.

- 1 Natura Mutiana cautionis est, ut promittatur constitutio rei cum fructibus, casu quo conditio legatorum vel hæredis institutioni adjecta non impleatur.
- 2 Clausula, casu quo, dispositionem conditionis redditæ differt modum à conditione.
- 3 In materia cautionis Mutianæ præstandæ, præsumitur intentio testatoris, si non apparet contrarium.
- 4 Quomodo differant inter se cautio Muti d. præstatis, & ea quæ præstatur ratione hæreditatis, Et quomodo judicandum sit quoad fructus legatis annuis ratione cautionis non præstati, vel non adimplementi.
- 5 Cautio Mutiana succedit in locum adimplementum, & contraveniens privatur emolumento.
- 6 Etiam si agatur de conditione affirmativa quæ est ad ultimum vitæ spiritum præstari potest, cautio Mutiana præstanda est.
- 7 Cautio quasi Mutiana præstanda est in conditionibus affirmativis, quæ usque ad ultimum vitæ spiritum impleri possunt.
- 8 Etiam si agatur de conditione mixta quæ in parte pendet ex facto Tertii, si tamen satisfaciatur pro parte sua conditioni legatarii vel hæredis, est in culpa, & privatur emolumento.
- 9 Legatarius non adimplens conditionem, non est actione ex testamento, vel per emolumentum legati, etiam si illud jam fuisset consecutum.
- 10 Exceptio non præstata cautionis Mutianæ repellit legatarium agentem à limite iudicii.

SUPER quaestione proposita, an & quomodo filia quæ nondum satisfecit conditioni appositæ in legato sibi per Patrem facto, possit petere immitti in possessionem bonorum in legato ditionatorum, & petere ut de dictis bonis & fructibus illorum, sibi reddatur ratio, antequam dictæ conditioni satisfecerit.

Concludendum est, dictam filiam non posse in possessionem aut redditionem rationum petere, si data prius cautione idonea de adimplendo illa conditionem, aut nisi conditione prius adimpleta. Hæc enim est certissima juris regula, quod quæ sitis cumque hæredis institutio, aut etiam legatum factum est sub conditione, hæres, vel legatarius tenetur præstare cautionem Mutianam, & petere de restituendo bona unâ cum fructibus, casu quo non adimpleatur conditionem: quia ea est natura Mutianæ cautionis, ut rei restitutio petatur cum fructibus, si non sit paritum conditioni, ut inter ceteros docet Imol. in l. Mutiana, §. si quis, de success. inst. & post eum Mart. de success. inst. part. 4. quest. 12. art. 7. num. ult. in fin.

Quod enim dispositio de qua agitur, sit conditionalis, non est dubitandum propter illa verba, casu quæ sitis satisfecit à la condition, & non autem casu quæ sitis non satisfecit. Casu quo ipsa satisfaciatur conditioni, & non autem casu quo ipsa non satisfaciatur conditioni, non potest peti restitutio bonorum, & fructuum, quæ verba sine dubio conditionem important, ut de illis verbis, Casu quo, tradit Surd. conf. 268. num. 1. & de clausula, & non autem, idem dicit Bartol. num. 9. cum aliis per Bartol. de claus. cap. 1. §. cap. 81. per tot.